

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

tvary byly vyrobeny z púchovského keramického těsta, typického pro severovýchodní Moravu. Jako ostřívo je použita vápencová drť. Mimo keramické zlomky vystupuje na lokalitě velké množství železné strusky. Zajímavý je nález 20 mm silného válečku čistě tuhy s kuželovitě zbroušným jedním vrcholem.

P. Kouřil a J. Pavelčík při terénním průzkumu v listopadu r. 1979 zjistili 500 m západně od laténsko-púchovské osady další lokalitu. Sídliště se rozkládá na východním svahu kóty 351 při silnici Lhota - Oprostovice. V terénu se jeví černými skvrnami ve žlutkovém podkladě /hluboká orba/. Nejvýraznějšími objekty se jeví dva kruhové prstencovité objekty o průměru ca 50 m, vzdálené 80 - 100 m od sebe. Málo početný keramický materiál zřejmě datuje lokalitu do období středního až mladšího neolitu.

Latène-Púchover Niederlassung bei Radotín /Bez. Přerov/. Nördlich der Gemeinde Radotín /Bez. Přerov/ wurde eine Niederlassung festgestellt, auf der gemeinsam junglatènezeitliche und Púchover Elemente auftreten. Der Fundhorizont ist durch ein häufiges Vorkommen von Eisenschlacke ergänzt. Fünfhundert Meter westlich von der angeführten Lokalität wurden bei der Terrainbegehung zwei farblich sich abhebende ringförmige Gebilde im Durchmesser von 50 m entdeckt, die von einer Reihe kleinerer kreisförmiger Flecken ergänzt waren. Die Lokalität ist höchstwahrscheinlich in das junge Neolithikum datiert.

VORLAUFIGER BERICHT ÜBER DIE ERGEBNISSE DER 26. GRABUNGSSAISON IN MIKULČICE

/Bez. Hodonín/

Zdeněk Klánica, AÚ ČSAV Brno

Im Jahre 1979 konzentrierte sich die Grabung des slawischen Burgwalles in Mikulčice in den Raum des nordöstlichen Zipfels der Fürstenburg. Es handelte sich hier um die Endlösung der Probleme, die mit dem Tor in der Fortifikation und mit den kirchlichen Bauten verbunden sind, die an dieser Stelle in den vorherigen Grabungssaisonen entdeckt wurden. Parallel hat man eine ähnliche Situation bei dem Tor im Raume der 1. und 2. Kirche und auch bei der VI. Kirche untersucht. Es handelte sich hier jedoch nicht nur um die Konstruktion der Eintrittsräume, sondern um die Problematik der inneren Anordnung der Fürstenburg und der gesamten Agglomeration von Mikulčice, vor allem sofern es den Verlauf der Hauptkommunikationen, die eventuellen Verschiebungen im Rahmen des VIII. - X. Jahrhunderts und besonders ihren Einfluss oder Anknüpfung auf die sozial-ökonomische Siedlungsstruktur betrifft. Die Grabung konnte leider nicht in den Herbstmonaten beendet werden, so dass wir bisher keine Schlussinterpretation der abgedeckten Objekte zu Verfügung haben.

Die Umgebung des XII. kirchlichen Baues und des anliegenden Einganges in den Burgwall brachte neue wichtige Funde vor allem deshalb, da die untersuchte Fläche um Quadrate der Reihen 45 und 46 erweitert wurde, also in östlicher Richtung. Hier arbeitete man auf der jüngsten Siedlungsschicht, die in diesem Raume unmittelbar an die Innenwand der Fortifikation anknüpft. Die gefundenen Herrichtungen der Fußböden mit steinernen Feuerherden datieren wir nach der Keramik mit kelchartig geöffneten und scharf profilierten Profilen und mit einer Rille im oberen Teile an die Wende des 9. und 10. Jahrhunderts. Die bisherigen Beobachtungen deuten an, dass einige Gräber des Gräberfeldes in der Umgebung der XII. Kirche in die Siedlungsschicht mit den erwähnten destruierten Objekten eingeteilt waren. Inwiefern zu dieser Gruppe auch Grab Nr. 1506 mit zwei Paar granulierten silbernen Ohrringen gehört, muss noch eine weitere Grabung klären. Die Ohrringe sind nach der Bestimmung von V. Hrubý aus dem Ende des IX. Jahrhunderts und B. Dostál reiht sie in den Umkreis des sog. Veltgrader Schmuckes. In unmittelbarer Nähe der Überreste des Presbyteriums entdeckte man ein Grab mit getriebenen vergoldeten Rundknöpfen, die es ermöglichen, vorläufig den Beginn der Körperbestattung an diesen Stellen in die Zeit um die Mitte des IX. Jahrhunderts zu legen.

Beendet wurde die Abdeckung nördlich der Rotunde. Das Gräberfeld ist an diesen Stellen von der übrigen Siedlungsfläche durch eine Reihe von Pfostengruben abgeteilt. Zwischen ihr und der Rotunde fanden wir ein Grab mit goldenen Traubenohrringen. Ferner wurde die Umfriedung des südlichen Teiles des Raumes in der Umgebung der Rotunde verfolgt. Wir stellten ihre Fortsetzung entlang des Gräberfelderrandes weiter in Ostrichtung fest. Dies ist auch der einzige Ort, wo wir noch den Raum für die Errichtung eines Gehöftes suchen könnten. Auf der West-, Süd und Nordseite reicht das Gräberfeld knapp zu der Umfriedung und Objekte wirtschaftlichen Charakters kennen wir hier nicht.

Weitere Arbeiten auf der Fortifikation der Fürstenburg brachten wichtige Erkenntnisse, besonders sofern es die Interpretation der Palisade betrifft, die parallel die Sturmmauer verfolgt. In der Nähe des Tores stellten wir drei Pfostenreihen fest, vermutlich einer ungleichen Funktionsbestimmung. Die Bestätigung oder Widerlegung dieser Ansicht kann eine geplante eingehende Abdeckung bringen. Am bedeutendsten ist die Erkenntnis von der Unterbrechung der Palisadenreihen unter dem Tor, was neue Richtungen

unseren Erwägungen über die Funktion der Palisade und ihre chronologische Beziehung zu der steinernen Befestigungskonstruktion gibt.

ZVÍŘECÍ KOSTNÍ MATERIÁL Z HRADIŠTĚ V MIKULČICÍCH Z VÝZKUMNÉ SEZÓNY 1974

/okr. Hodonín/

Zdeněk Kratochvíl, AÚ ČSAV Brno

V průběhu výzkumné sezóny 1974 na velkomoravském hradišti v Mikulčicích bylo získáno z dosavadních mnoholetých výzkumů nejmenší množství zvířecího kostního materiálu. Celkem 5.246 kostních zbytků, z čehož bylo 25,5% neurčitelného materiálu. O výsledcích archeologického výzkumu prováděném v tomto roce referuje Tejral 1975, archeobotanický materiál shrnul Opravil 1975, osteologický materiál určil Kratochvíl 1979.

Osteologický materiál, vedle již zmíněné disproporce v porovnání s ostatními léty, přinesl i další nové poznatky /tab. 1/. Na rozdíl od všech předešlých výzkumů je v tomto materiálu poprvé prase domácí nikoliv dominantní, ale zaujímá až třetí místo za domácími sudokopytníky. V počtu kostních zbytků, tak ve stanoveném minimálním počtu jedinců jsou na prvním místě malí přežvýkavci - ovce a koza domácí. Představují 38,5%, skot 32,2% a teprve pak prase domácí 38,5% určitelných kostních zbytků. Stanovením minimálního počtu jedinců jsme pak zjistili tento stav: malí přežvýkavci tvoří 50,4%, prase 31,4% a skot 10,2% skladby určených druhů. Je tedy podstatným výsledkem tohoto výzkumu skutečnost, že malí přežvýkavci na zkoumané ploše hradiště představují nejpočetnější skupinu domácích zvířat, zatím co prase domácí ustupuje do pozadí. Další skutečností je, že v tomto roce výzkumu se snížil podíl kostních zbytků divokých zvířat. Čtyři určené druhy představují 0,7% kostního materiálu, vezmeme-li kritérium minimálního počtu jedinců pak 2,6%. Je pravděpodobné, že tato skutečnost je výsledkem osídlení různých skupin obyvatelstva na ploše sídliště diferencující se společností a mající jiné možnosti či nároky ve spotřebě živočišných bílkovin, získaných z domácích zvířat. Přehledné rozdělení určeného kostního materiálu stanovených druhů na jednotlivé části skeletu je uvedeno v tab. 2.

Literatura:

- Z. Kratochvíl, Zvířecí kostní materiál z Mikulčic XI /1974/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, čj. 186/79.
E. Opravil, Ergebnisse archäobotanischer Analysen von Pflanzenüberreste aus Mikulčice im Jahre 1974 /Bez. Břeclav/. Přehled výzkumů 1974, Brno 1975, 46.
J. Tejral, Vorbericht über die Ergebnisse der einundzwanzigsten Grabungssaison in Mikulčice /Bez. Hodonín/. Přehled výzkumů 1974, Brno 1975, 46.

Tab. 1. Přehled zvířecích kostních zbytků /K/ z velkomoravského sídliště v Mikulčicích z výzkumné sezóny 1974. Z nich stanoven: minimální počet jedinců na základě průzkumu jednotlivých čtvrců a jejich sumací /MPJ I/; minimální počet jedinců stanovený z celkového počtu kostí jednotlivých druhů /MPJ II/.

	PK		MPJ I		MPJ II	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
<i>Bos primigenius f. taurus</i>	1 086	32,08	59	15,45	23	10,20
<i>Sus scrofa f. taurus</i>	842	24,87	91	23,80	71	31,40
<i>Ovis - Capra</i>	1 330	39,29	171	44,75	114	50,43
<i>Equus ferus f. caballus</i>	52	1,54	21	5,50	3	1,33
<i>Canis lupus f. familiaris</i>	5	0,15	4	1,05	1	0,45
<i>Gallus gallus f. domestica</i>	38	1,12	15	3,95	6	2,65
<i>Anser anser f. domestica</i>	9	0,27	6	1,60	2	0,88

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné